



АГЕНЦИЈА

ЗА КВАЛИФИКАЦИЈЕ

СТАНДАРД КВАЛИФИКАЦИЈЕ

ВОЗАЧ

МОТОРНИХ ВОЗИЛА

Београд, 2024.

СТАНДАРД КВАЛИФИКАЦИЈЕ

Назив квалификације

ВОЗАЧ МОТОРНИХ ВОЗИЛА

ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ КВАЛИФИКАЦИЈЕ

КЛАСНОКС ¹ / ISCED-F 2013	1041 Услуге транспорта
Ниво НОКС -а ²	3
Ниво ЕОК-а ³	3
Врста квалификације	Стручна
Обим квалификације	- 3 године; - Најмање 960 сати обуке у неформалном образовању.
Предуслови за стицање квалификације	Ниво 1 НОКС-а - основно образовање и васпитање, основно образовање одраслих, основно балетско образовање и васпитање и основно музичко образовање.
Облици учења	- Формално образовање; - Неформално; - Признавање претходног учења.
Врста јавне исправе	- Диплома; - Уверење о положеним испитима у оквиру савладаног програма за образовни профил; - Сертификат о оствареном стандарду квалификације у целини.

РЕЛЕВАНТНОСТ КВАЛИФИКАЦИЈЕ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ И НАСТАВАК ОБРАЗОВАЊА

Проходност у систему квалификација	Ниво 4 НОКС-а Ниво 5 НОКС-а
Занимање	8322.01 Ауто-превозник 8322.02 Возач доставних возила 8322.03 Возач кола хитне медицинске помоћи 8322.04 Возач лаких моторних возила 8322.05 Возач погребног возила 8322.06 Возач путничког аутомобила 8322.07 Возач санитетског возила 8322.08 Возач службеног возила под пратњом 8332.01 Возач аутомешалице за бетон 8332.02 Возач ватрогасних кола 8332.03 Возач возила за превоз асфалтне масе 8332.04 Возач камиона 8332.06 Возач кипера 8332.07 Возач комуналних возила 8332.09 Возач цистерне

¹ Систем према коме се квалификације разврставају и шифрирају у НОКС-у, усклађен са Међународном стандардном класификацијом образовања ISCED 13-F.

² Национални оквир квалификација Републике Србије (НОКС)

³ Европски оквир квалификација (енг. *European Qualifications Framework*)

Занимање	8341.01 Возач камиона за шумску грађу
Стандард занимања ⁴	-

ИСХОДИ УЧЕЊА

Општи опис квалификације

Возач моторних возила врши припрему документације и моторног возила за превоз у друмском саобраћају, управља возилом, поступа са теретом и путницима, те комуницира са учесницима у саобраћају, уз примену мера за осигурање квалитета и безбедности у друмском саобраћају, поштујући регулативу и мере безбедности и заштите здравља на раду⁵.

Обучен је за: примену поступака прегледа и припреме возила, уређаја и опреме за превоз у друмском саобраћају; примену поступка пријема, распоређивања и обезбеђивања пртљага; пријем и смештај путника (до 8 путника) у возило у складу са процедурама и својим овлашћењима; управљање возилом на прописан начин, правилно и безбедно, укључујући примену технике Еко вожње, у складу са саобраћајним, путним и временским условима; правилно реаговање у случају непредвиђених околности током вожње, настојећи да умањи последице евентуалних саобраћајних незгода; попуњавање превозне документације, те вођење евиденције (евиденције о трошковима превоза путника, терета), у складу са процедурама и својим овлашћењима.

Делотворно комуницира и сарађује са надређенима и сарадницима приликом обављања задатака и активно доприноси култури уважавања и сарадње.

Континуирано прати новине у области друмског саобраћаја те се усавршава у сврху сопственог предузетничког пословања и/или задовољења захтева послодаваца.

Сврсисходно примењује техничке информације, информационо-комуникационе технологије (ИКТ) и унапређује њихову примену кроз учење и усавршавање.

Најчешће ради као возач у малим и великим фирмама за транспорт робе и превоз путника, као и у комуналним службама, поштујући важећу регулативу и мере безбедности и здравља на раду.

Ниво општих и стручних знања, вештина, способности и ставова у оквиру стечених компетенција возачу моторних возила превасходно омогућава запошљавање и наставак школовања у датој стручној области.

⁴ До доношења стандарда занимања, повезаност стандарда квалификације Возач моторних возила са тржиштем рада заснована је на подацима о занимањима који су утврђени на основу прописа из области рада и запошљавања (према: Закон о НОКС-у, чл. 50.), као и на опису рада из иницијалног предлога стандарда квалификације у оквиру Иницијативе за развој и усвајање стандарда квалификације Возач моторних возила.

⁵ Под условима прописаним законима којима се уређују безбедност саобраћаја на путевима, превоз путника и превоз терета у друмском саобраћају, уз завршену прописану обуку и положен испит за одговарајућу лиценцу.

Компетенције	<ul style="list-style-type: none"> - Припремање документације и возила за превоз у друмском саобраћају; - Поступање са теретом и путницима у току превоза у друмском саобраћају; - Управљање моторним возилом у друмском саобраћају; - Комуницирање са учесницима у друмском саобраћају; - Осигурање квалитета и безбедности у друмском саобраћају; - Кључне компетенције (посебно: одговоран однос према здрављу и одговоран однос према околини, сарадња, решавање проблема, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција)⁶.
--------------	---

По стеченој квалификацији, лице ће бити у стању да:

Знања	<ul style="list-style-type: none"> - опише основе карактеристике различитих врста саобраћаја, те наведе предности и недостатке друмског у односу на друге видове саобраћаја; - интерпретира законску регулативу, процедуре и прописе којима се уређују безбедност саобраћаја на путевима, превоз терета и путника у друмском саобраћају, обавезно осигурање у саобраћају, царине, као и рад професионалних возача; - објасни правила саобраћаја; - објасни обавезе возача у вези са прописима о раду и радном времену возача и посаде возила у друмском превозу; - објасни структуру и функцију система, уређаја и склопова моторних возила, као и елементе опреме моторних возила; - наведе параметре техничке исправности основних уређаја, склопова и опреме моторних возила који се испитују и објасни начине провере њиховог стања; - објасни поступак прегледа и подешавања уређаја и опреме моторних возила пре, током и после извршења превоза; - објасни начин и правила коришћења телематских уређаја и тахографа; - објасни својства терета у транспорту, укључујући и трпељивост робе; - објасни улогу и поступање возача у поступку утовара, претовара и истовара терета на возило;
-------	--

⁶ На основу: Правилника о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета („Службени гласник РС“, бр. 117/13).

Знања

- објасни ризике које се јављају током превоза и приликом руковања различитим теретима (посебно ломљивим и опасним теретима); опише поступак преузимања, утовара, претовара и испоруке терета (поступак распоређивања, слагања и обезбеђивања терета у товарном простору на основу карактеристика терета и возила);
- објасни начине провере количине и стања терета пре, током и након вожње, као и начине реаговања у случају оштећења, губитка и појаве других промена на терету, у складу са процедурама;
- објасни поступак пријема и смештаја путника у возило (до 8 путника) у складу са прописима, процедурама и својим овлашћењима;
- објасни поступак пријема, распоређивања и обезбеђивања пртљага;
- објасни мере безбедности за путнике, посаду и пртљак у току превоза;
- опише поступак наплате путних карата и процедуре са превозним исправама у оквиру овлашћења возача;
- објасни сврху и примену команди, уређаја и опреме возила;
- објасни начине праћења стања возила током рада;
- објасни примену мера неге и превентивног одржавања возила у складу са прописаним процедурама и својим овлашћењима, као и значај правилне примене мера у циљу техничке исправности и безбедности возила;
- наведе основне врсте отказа моторних возила и објасни начине њиховог откривања у раду са возилом;
- опише начине отклањања мањих неисправности и једноставнијих кварова у складу са својим овлашћењима;
- објасни поступке прилагођавања начина управљања возилом саобраћајним, путним и временским условима, као и ризике у случају управљања возилом начином који није прилагођен датим условима и техничким захтевима превоза путника и терета;
- опише начине реаговања возача у случају непредвиђених околности током вожње, као и поступке за избегавање истих;
- објасни значај безбедног управљања возилом, укључујући и узроке и последице саобраћајних незгода;
- објасни значај примене асертивне комуникације са путницима, колегама и другим учесницима у саобраћају;

Знања

- објасни значај континуираног праћења техничког стања возила и опреме, благовременог препознавања и неодложног обавештавања надлежних о отказима на возилу;
- објасни начин коришћења заштитне опреме и уређаја у складу са прописима о безбедности и заштити на раду и заштити од пожара;
- објасни поступке и начине превентивног поступања и реаговања возача у циљу избегавања опасних ситуација и смањења ризика од настанка и последица истих;
- објасни поступање у случају саобраћајне незгоде и начине указивања помоћи повређенима у складу са процедурама;
- објасни саставне делове, процедуре и начине попуњавања и поступања са документацијом (путни налог, товарни лист, Европски извештај о саобраћајној незгоди на путевима, стране дозволе за међународни превоз и др.), као и евиденције о трошковима превоза путника и терета (путарине, гориво, издате карте, тунелске таксе, накнаде за паркирање, разне таксе и др.);
- опише мере безбедности и здравља на раду, заштите животне средине при обављању послова возача моторних возила.

Вештине

- прегледа превозну документацију, као и спроведе одговарајућу процедуру за отклањање недостатака у истој;
- примени у раду прописе у области безбедности саобраћаја, превоза путника и терета у друмском саобраћају, осигурања терета и путника, као и царинске прописе и процедуре у међународном превозу, у складу са процедурама и својим овлашћењима;
- примени поступке прегледа и припреме возила, уређаја и опреме за превоз у друмском саобраћају;
- припреми план организације радног времена, укључујући план одмора током превоза, у складу са прописима и радним налогом;
- поступа са теретом у транспорту у складу са својствима терета и одговарајућом процедуром;
- примењује мере за избегавање ризика који се јављају током превоза и приликом руковања различитим врстама терета (посебно опасним, ломљивим теретом);
- преузима и испоручује терет, врши проверу количине и стања терета пре, током и након превоза;

Вештине

- спроводе поступак утовара, претовара, распоређивања, слагања, обезбеђивања и истовара терета, у складу са карактеристикама терета и возила, као и прописаним процедурама руковања истим;
- поступа у складу са процедурама и својим овлашћењима у случају оштећења, губитка и појаве других промена на терету током превоза;
- врши пријем и смештај путника у возило (до 8 путника) у складу са процедурама и својим овлашћењима;
- спроводи поступак пријема, распоређивања и обезбеђивања пртљага;спроводи поступак наплате путних карата и процедуре у вези са провером превозних исправа у оквиру својих овлашћења;
- управља возилом на прописан начин, правилно и безбедно, укључујући и примену технике Еко вожње, у складу са саобраћајним, путним и временским условима;
- прати стање возила, путника и терета у току вожње;
- примени мере неге и превентивног одржавања техничке исправности возила у складу са процедурама и својим овлашћењима;
- примени мере и поступке за избегавање саобраћајних незгода и опасних ситуација;
- поступа правилно у складу са процедурама у случају непредвиђених околности током вожње, настојећи да умањи последице евентуалних саобраћајних незгода;
- примени прописане поступке у случају саобраћајне незгоде у складу са својим овлашћењима, као и указује помоћ повређенима у складу знањима, способностима и могућностима које поседује;
- делотворно комуницира на матерњем и једном страном језику, уз коришћење стручне терминологије и професионално опхођење према службеницима државних органа, путницима, учесницима у саобраћају, колегама и сарадницима;
- попуни превозну документацију и води евиденције (евиденције о трошковима превоза путника, терета), у складу са процедурама и својим овлашћењима;
- користи заштитну опрему и уређаје у складу са прописима о безбедности и заштити на раду и заштити од пожара;
- ефикасно примењује мере безбедности и здравља на раду, заштите од пожара и заштите животне средине, укључујући и рационалну употребу енергије.

Способности и ставови

- самостално, одговорно, уредно и прецизно обавља послове возача моторних возила у складу са важећом регулативом и стандардима релевантним за безбедност саобраћаја на путевима и превоз у друмском саобраћају, у делатности копненог саобраћаја и цевоводног транспорта;
- испољава позитиван однос према значају спровођења прописа и важећих стандарда у раду, као и према професионалним нормама и вредностима, укључујући и етичке принципе возачке професије;
- испољава позитиван однос према безбедности у саобраћају и одговорно се понаша током управљања моторним возилом, као и у случају саобраћајне незгоде;
- испољава позитиван однос према функционалности, и техничкој исправности возила које користи при обављању посла;
- ефикасно планира и организује време и активности поштујући рокове, у складу са важећом регулативом и интерним процедурама;
- испољава позитиван однос према професионално-етичким нормама и вредностима, као и предузимљивост у раду;
- показује спремност за ангажовање и оријентисаност ка предузимљивости;
- примењује ИКТ у раду, укључујући извештавање и пословну комуникацију електронским путем, као и за припрему документације и вођење евиденција;
- испољава поштовање права других и уважавање културолошких разлика, руководећи се правима и одговорностима које има као припадник заједнице;
- промовише вредности сарадње у професионалном и животном окружењу и доприноси култури уважавања и сарадње;
- уочава проблеме и показује спремност за решавање проблема у оквиру оперативних послова и учествује у њиховом решавању и у оквиру нестандартних послова;
- испољава позитиван став према тимском раду и истиче вредности сарадње, љубазности и флексибилности у професионалном окружењу;

Способности и ставови

- испољава поштовање права других и уважавање културолошких разлика, руководећи се правима и одговорностима које има као припадник заједнице;
- иницира учење, активно и одговорно учествује у целоживотном учењу;
- увиђа значај рационалне употребе енергије и примене обновљивих извора енергије (биогорива, соларних панела) са становишта заштите животне средине и одрживог развоја;
- испољава одговоран однос према безбедности, сопственом и здрављу других, као и према заштити животне средине.

Начин провере остварености исхода учења

Праћење развоја и напредовања ученика у достизању исхода и стандарда постигнућа, као и напредовање у развијању компетенција обавља се формативним и сумативним оцењивањем.

Оцењивање је описно и бројчано.

Бројчане оцене ученика су:

- одличан (5),
- врло добар (4),
- добар (3),
- довољан (2) и
- недовољан (1).

Оцена недовољан (1) није прелазна оцена.

Оцењивање се остварује применом различитих метода и техника (пројектни, радни задаци и сл.).

Сумативно се оцењује на полугодишту, крају школске године и на завршном испиту.

У неформалном образовању процена остварености исхода учења обавља се на испиту за проверу савладаности програма за стицање квалификације.

У поступку признавања претходног учења провера савладаности исхода учења обавља се путем процене претходно стечених исхода учења и компетенција које је кандидат успео да докаже путем прописаних инструмената за процену, као и на испиту за процену остварености исхода учења који комбинује више метода процене од којих је практични рад у реалном/симулираном радном окружењу обавезан.

ОСИГУРАЊЕ КВАЛИТЕТА КВАЛИФИКАЦИЈЕ

Квалификације реализатора програма	<p>Одговарајуће образовање:</p> <ul style="list-style-type: none">- нивоа 7 НОКС-а (подниво 7.1, подниво 7.2), <p>а изузетно одговарајуће образовање</p> <ul style="list-style-type: none">- нивоа 6 НОКС-а (подниво 6.1, подниво 6.2), <p>односно</p> <ul style="list-style-type: none">- средње образовање, уколико се за одговарајуће предмете не образују наставници са одговарајућим образовањем нивоа 7 НОКС-а, у складу са Законом о основама система образовања и васпитања. <p>За наставника практичне наставе одговарајуће образовање</p> <ul style="list-style-type: none">- нивоа 6 НОКС-а (подниво 6.1, подниво 6.2) или- нивоа 5 НОКС-а (одговарајуће специјалистичко, односно мајсторско образовање са петогодишњим радним искуством у струци), уколико се за одговарајуће предмете не образују наставници са одговарајућим образовањем нивоа 7 НОКС-а, у складу са Законом о основама система образовања и васпитања. <p>У поступку признавања претходног учења члан комисије је и оцењивач из привреде који има квалификацију најмање истог нивоа као ниво квалификације чија се оствареност процењује у поступку признавања претходног учења и најмање пет година радног искуства на пословима који су релевантни за квалификацију чија се оствареност процењује.</p>
Организација надлежна за издавање јавне исправе	Средње стручне школе Јавно признати организатори активности образовања одраслих (ЈПОА)